

BLACKPOOL, PROVA DE FOC PER A MARGARET THATCHER

La Dama de ferro es rovella

Per primera volta en els seus onze anys en el poder, Margaret Thatcher ha hagut d'afrontar les crítiques internes de molts dels seus ministres i assessors. Els sondejos d'opinió demostren que molts dels electors pensen que ja és hora que se'n vaja.

Ronan Killeen

Margaret Thatcher, en èpoques més somrients.

La conferència d'enguany del Partit Conservador ha estat la pitjor que Margaret Thatcher ha hagut d'afrontar en els seus onze anys en el poder. Tot i que la conferència va acabar amb els compassos del «Terra d'esperança i alegria» d'Elgar, i el «Happy Birthday» (perquè era l'aniversari de la Dama de ferro), a ningú se li escapava que el Partit Conservador a hores d'ara contempla un futur poc segur, amb Mrs. Thatcher o sense. Els sumptuosos voltants del *Palau d'Hivern* no van evitar que hi arribaren les males notícies de la borsa i dels sondejos d'opinió. En lloc de fanfarronejar com un paó, ha lliurat una dura batalla per convèncer els seus partidaris i els seus pocs oponents que encara no ha perdut l'empenta que la caracteritza. L'economia britànica, que sembla haver-se-li escapat de les mans, una oposició cada vegada més gran a les seues propostes de canvis importants en el sistema de seguretat social britànic, el descontentament general amb els seus plans de privatització de l'aigua i la llum, i un Partit Laborista cada vegada més fort, han contribuït a generalitzar l'opinió que és hora que es retire a Dulwich.

Allò que durant molt de temps ha estat considerat el gran encert del seu partit, la conducció de l'economia britànica, s'ha convertit en un malson. Una taxa d'inflació del 7%, més alta que la dels seus països competidors, les taxes d'interès, d'un feixuc 16% i el dèficit comercial d'enguany, que rondarà els 32 mil milions de dòlars, el 4% del producte interior brut natural, junt amb una lliura molt feble, són els ingredients per a un malson econòmic. El que preocupa el Partit Conservador són els dos factors que més afecten l'electorat, la puja de les taxes d'interès i l'atur. En un país on el 60% de la gent és propietària de la casa que habita, els recents augments de les hipoteques han exercit una dura pressió sobre les classes mitjanes, la base de l'electorat del Partit Conservador. La gent amb préstecs hipotecaris ha vist com durant els darrers divuit mesos es doblaven els terminis a pagar, sense la corresponent puja del salari real. Les xifres d'atur que han anat descendint durant quasi dos anys, han començat a elevar-se de nou, cosa que ha sembrat la preocupació per una nova recessió. L'estat de l'economia en les dues últimes convocatòries d'eleccions,

celebrades en juny de 1983 i juny de 1987, mostra quina és la meta econòmica de l'actual govern. En aquells dies feliços, la inflació era del 4%, les taxes de crèdit estaven al voltant del 10% a la baixa i el nivell de vida creixia amb rapidesa. El ministre d'Hisenda, Nigel Lawson, ha discutit sovint, però sense cap resultat, amb la senyora Thatcher per un canvi de la política econòmica i la introducció de la lliura esterlina en el Sistema Monetari Europeu.

La proposta de Thatcher sobre un canvi radical en el sistema mèdic ha provocat el descontentament dels metges, les infermeres i tot el personal sanitari, que diuen que el pla només pot fer malbé l'actual sistema i conduir a la discriminació dels pobres. La recaneguda Associació Britànica de Metges (BMA) ha dut a terme una forta campanya publicitària contra els canvis proposats, i sembla que ha convençut l'opinió pública que la majoria d'aquests canvis són innecessaris i, a més, perillosos per a la sanitat pública. Igualment, el pla del govern per reprivatitzar la llum i l'aigua s'ha revelat també impopular. Per a promoure la venda, el govern ha hagut d'oferir un descompte en les accions de la companyia de l'aigua, i la privatització de la llum ha estat de moment postposada. La pròxima introducció d'un impost per càpita per substituir les taxes municipals ha estat acollida amb el mateix rebuig, tot i que aquest impost rebra una forta subvenció per part del govern central en el primer any. No són doncs els dies daurats que la senyora Thatcher va prometre als seus fidels en les darreres eleccions.

L'ascensió de Kinnoch

L'ascensió del Partit Laborista britànic, durant molt de temps menyspreat per la senyora Thatcher com «una banda d'inadaptats socialistes», està provocant que els assessors del seu partit no puguin dormir de nit. Després de molts anys de divisió interna, propostes impopulars i una imatge pública fatal, Neil Kinnoch ha canviat el seu partit de cap a peus. A l'esquerra marxista se li ha dit que o s'adapta a la línia del partit, o se'n va, i les antigues propostes de desarmament unilateral i renacionalització de les privatitzades indústries del carbó, gas i telèfon han estat oficialment abandonades. Les noves mesures inclouen també les dretanes lleis sindicals introduïdes per Thatcher, aspecte que emprenya particularment la tendència marxista del partit. De fet, el Partit Laborista

Nigel Lawson no pot controlar la seua economia.

és actualment un partit socialdemòcrata molt similar als partits socialistes d'Alemanya Federal, França i Suècia. Aquests canvis han tingut com a conseqüència que Kinnoch estiga més ben vist per l'opinió pública, millora que es reflecteix en els sondejos d'opinió dels darrers quatre mesos, en què ha obtingut entre el 8 i l'11% sobre Thatcher. Per a la majoria de líders de qualsevol partit els plans de jubilació depenen totalment dels resultats electorals del seu partit, però la senyora Thatcher és diferent. Després de més de deu anys en Downing Street, ha arribat a ser més que una primera ministra, és l'encarnació vivent de la política conservadora. Molts dels conservadors es pregunten si el partit seria capaç de dur el país endavant sense ella, encara que entre ells diuen que és l'hora que Mrs. Thatcher es retire dignament. En la conferència alguns membres s'entretenien amb una especulació ben macabra: «¿Es retiraria la senyora Thatcher si el seu marit, Denis Thatcher, de 72 anys d'edat, patira una malaltia greu?». Sí, probablement, però sembla que el senyor Thatcher disfruta d'una perfecta salut (si no tenim en compte el seu castigat fetge).

Ella no sembla estar preparada per a fer cas de la idea. En repetides ocasions ha dit que està preparada per a assumir un quart mandat, idea que terroritza molts dels seus possibles successors. És difícil saber qui poden ser aquests successors ja que ella ha manat imperialment, i pel seu compte, durant tant de temps en el partit. Els dos favorits seus, Cecil Parkinson (respon-

sable d'un escàndol a nivell nacional quan va deixar embarassada la seua secretària, infringint el victorià i purità sentit de la moral de la senyora Thatcher) i John Major (ministre d'Afers Estrangers, que és considerat massa jove i inexpert per a agafar les regnes del partit) tots dos han estat desestimats com a possibles candidats pels membres del partit.

Els possibles successors

Com a successors, s'aposta per Michael Heseltine, Geoffrey Howe o Kenneth Baker, en aquest ordre. Heseltine, que dimití del gabinet Thatcher el 1968, és considerat pels líders del partit com a posseïdor del carisma i el *sex appeal* necessaris per a garantir una majoria conservadora en les pròximes eleccions, previstes per al juny de 1992. Recentment, però, s'ha referit al futur de Gran Bretanya en termes que la senyora Thatcher no aprovaria. Sir Geoffrey Howe és considerat per molts massa insuls per a endegar la campanya pels valors *tory* i només podria guanyar en el cas que la primera ministra es retirara sobtadament. Kenneth Baker (cap del Partit Conservador), per la seua banda, va demostrar una adoració total per la senyora Thatcher durant la conferència, probablement amb la intenció de guanyar-se la seua aprovació com a successor. Si ella pensa retirar-se abans de les eleccions, ho haurà de fer en els pròxims sis mesos per tal de donar al seu successor temps suficient de preparar-se per als comicis.

A banda de les opinions del partit, l'eixida de Margaret Thatcher podria ser una bona idea per al Regne Unit. La mena de reptes que afronta el Regne Unit actualment no són del tipus que millor sap resoldre la Dama de ferro. Es nega a gastar més diners en educació, serveis socials i bosses de marginació, tres temes que necessiten una atenció i una recapitalització urgents. El seu divuitesc concepte de la sobirania és totalment incompatible amb la necessària i progressiva integració en la Comunitat Europea, palès per exemple en el seu refús a entrar en el Sistema Monetari Europeu, i només servirà per a provocar més problemes amb els seus companys europeus. Són molts els que pensen que l'Europa posterior al 1992 i la senyora Thatcher són incompatibles. Després d'una dura setmana a Blackpool, són molts els companys seus que opinen que hauria d'anar-se'n, però no encara. □